

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 729/2020

02.09.2021. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгиша Вуковић адвокат из ..., против туженог Парк природе „Мокра Гора“ чији су пуномоћници Зденко Томановић и Александра Ковачевић, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 220/19 од 15.10.2019. године, у седници већа одржаној 02.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 220/19 од 15.10.2019. године, тако што се одбија жалба тужиоца и потврђује пресуда Основног суда у Ужицу П1 213/18 (15) од 26.10.2018. године.

Обавезује се тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 62.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 213/18 (15) од 26.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се према туженом утврди да решење о отказу уговора о раду донето 07.07.2015. године под бројем ../15, на основу ког је наложен престанак радног односа тужиоцу, не производи правно дејство и да се обавезе тужени да врати тужиоца на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми, и призна му сва права из радног односа почев од 08.07.2015. године па надаље. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати износ од 270.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 220/19 од 15.10.2019. године преиначена је пресуда Основног суда у Ужицу П1 213/18 (15) од 26.10.2018. године, тако што је, у ставу првом изреке, усвојен тужбени захтев и према туженом утврђено да решење о отказу уговора о раду донето 07.07.2015. године под бројем ../15, на основу ког је наложен престанак радног односа тужиоцу, не производи правно дејство и обавезан тужени да врати тужиоца на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и призна му сва права из радног односа почев од 08.07.2015.

године па надаље, а ставом другим изреке обавезан тужени да тужиоцу, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 275.250,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18) и оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог по основу уговора о раду, на радном месту руководиоца сектора Изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места, донетог и објављеног на огласној табли туженог 31.12.2014. године, сва радна места су систематизована у пет целина, и то: управа и администрација, чуварска служба, служба надзора, техничка служба и служба одржавања. У чуварској служби је систематизовано радно место чувар природе, за које је предвиђено десет извршилаца. Тужени је 05.03.2015. године закључио са тужиоцем анекс уговора о раду којим је премештен на радно место чувар природе. Дана 25.06.2015. године тужени је донео и објавио на својој огласној табли Измене и допуне Правилника о систематизацији, којим је број извршилаца на радном месту чувар природе смањен са десет на девет извршилаца. Као разлог за смањење броја запослених наведене су економске промене код туженог, јер су одлуком надлежног министарства у 2015. години опредељена знатно мања средства за исплату зарада чувара природе него раније, због чега је било потребно да се број извршилаца на овом радном месту смањи. Тужени је 05.07.2015. године донео Одлуку о утврђивању критеријума за утврђивање вишка запослених према којој критеријуме представљају резултати рада и залагање на раду, број запослених чланова породице, број деце на школовању и број издржаваних лица. Одлуком туженог од 06.07.2015. године, а на основу утврђених критеријума, одређено је да тужилац представља вишак запослених, јер у односу на остале запослене на радном месту чувар природе има најмање бодова, а није постојала могућност да буде премештен на друго радно место које одговара његовој стручној спреми и квалификацијама. Наведене одлуке објављене су на огласној табли туженог. Решењем о отказу уговора о раду од 07.07.2015. године тужиоцу је престао радни однос уз исплату отпремнине, јер је услед економских и организационих промена престала потреба за обављањем послова на које је био распоређен, а није могао да му се обезбеди премештај на друге послове код другог послодавца или да се изврши преквалификација за обављање других послова. Тужилац је истог дана одбио да потпише пријем решења о отказу, тако да је решење обједињено на огласној табли послодавца. Тужба у овој правној ствари поднета је 08.09.2015. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је решење о отказу уговора о раду тужиоцу законито, као и да је тужба коју је тужилац поднео неблаговремена, па је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је оценио да је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда, због чега је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев. Утврђујући благовременост поднете тужбе, другостепени суд да је стао на становиште да нису били испуњени услови да тужиоцу буде отказан уговор о раду побијаним решењем од 07.07.2015. године, као технолошком вишку, у смислу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, будући да Одлука о утврђивању критеријума за утврђивање вишка запослених туженог од 05.07.2015. године и Одлука туженог од 06.07.2015. године којом је одређено да тужилац представља вишак запослених, нису ступиле на правну снагу. Имајући у виду да тужени у донетим одлукама није одредио да се имају примењивати од дана доношења, а наведено је да се исте објављују на огласној табли суда, сагласно члану 196. став 4. Устава Републике Србије, закључио је да су одлуке могле ступити на снагу најраније осмог дана од дана објављивања. С обзиром на датуме доношења (05.07.2015. године и 06.07.2015. године) наведене одлуке туженог нису могле бити у примени на дан доношења решења којим је тужиоцу престао радни однос (07.07.2015. године)

Правилно је другостепени суд утврдио да је тужба у овој правној ствари поднета благовремено, у законском року од 60 дана, почев од дана када је тужилац примио решење о престанку радног односа (а не од дана када је одбио да га прими), правилном применом члана 195. став 1. и 2. и члана 185. став 1. до 6. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14).

Међутим, по оцени ревизијског суда, погрешно је другостепени суд закључио да постоји недостатак у процедури отказа који донето решење о отказу уговора о раду чини незаконитим, а који се огледа у чињеници да је оспорено решење туженог донето пре доношења Програма решавања вишка запослених и усвајања прецизних критеријума.

Овакво становиште другостепеног суда се не може прихватити јер Програм решавања вишка запослених нема значење општег правног акта, с обзиром да се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ он представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим радом је престала потреба. Да би процедура доношења решења о отказу уговора о раду била законита, Програм решавања вишка запослених са свим елементима који чине део законом предвиђене процедуре за отказ уговора о раду, мора бити донет пре доношења појединачних решења о отказу уговора о раду тако да би незаконитост поступка који је претходио отказу постојала у случају да је тужиоцу отказан уговор о раду пре доношења Програма решавања вишка запослених, што овде није био случај. Наиме, у конкретном случају, решење о отказу уговора о раду тужиоцу донето је 07.07.2015. године, дакле након што је тужени донео и на огласној табли објавио Одлуку о утврђивању критеријума за утврђивање вишка запослених туженог од 05.07.2015. године и Одлуку од 06.07.2015. године којом је након примене

прописаних критеријума одређено да тужилац представља вишак запослених, које као појединачни правни акти послодавца ступају на снагу даном доношења. Стога је другостепени суд, погрешном применом одредбе члана 196.став 4. Устава Републике Србије која уређује питање ступања на снагу закона и других општих аката, оценио да су спорне Одлуке туженог могле ступити на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, и на основу тога извео погрешан закључак да оспорено решење о отказу није законито, јер је донето пре њиховог ступања на снагу.

Наиме, тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом, применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) којим је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У конкретном случају код туженог је због технолошких и организационих промена, Правилником о организацији и систематизацији радних места смањен број извршилаца на радном месту на коме је тужилац радио, те је на основу резултата оцењивања запослених извршено његово рангирање по бодовима, по којем је тужилац био са најмањим бројем бодова на свом радном месту, а није било могућности да се распореди на друго одговарајуће радно место. Отказни поступак је спроведен у свему у складу са законом и окончан решењем којим је тужиоцу престао радни однос због смањења обима посла, сходно члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Будући да побијано решење о отказу уговора о раду није незаконито, не постоји ни основ за обавезивање туженог да тужиоца врати на рад и призна му сва права из радног односа, на основу члана 191. став 1. Закона о раду.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Како је тужени успео у поступку по ревизији, то је Врховни касациони суд, сагласно члану 153, 154. и 156. ЗПП, обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 33.000,00 динара за састав ревизије и 29.500,00 динара на име судских такси за ревизију и одлуку по ревизији, укупно 62.500,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама, и одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић